

Informácie zo vzdelávacích podujatí Hlavnej kontrolórky športu.

Kežmarok, 6. – 8.9.2019

Nelegálna práca, nelegálne zamestnávanie – vyplývajúce riziká.

S nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním je spojených niekoľko rizík:

Nelegálna práca je vykonávanie **závislej práce** fyzickou osobou pre zamestnávateľa, pričom:

- medzi zamestnávateľom a pracujúcim nie je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce alebo štátnozamestnanecký pomer podľa zákona č. 55/2017 Z. z.,
- zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. zamestnáva pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti.

Závislá práca je práca vykonávaná:

- vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca,
- osobne zamestnancom pre zamestnávateľa,
- podľa pokynov zamestnávateľa,
- v jeho mene,
- pracovnom čase určenom zamestnávateľom.

Nelegálnou prácou nie je práca, ktorú vykonáva pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom (napr. pre SZČO) príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, za podmienky, že tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel:

- je dôchodkovo poistený alebo
- je poberateľom dôchodku alebo
- je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

Nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie fyzickej osoby u zamestnávateľa, pričom:

- medzi zamestnávateľom a pracujúcim nie je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce alebo štátnozamestnanecký pomer podľa zákona č. 55/2017 400/2009 Z. z.,
- medzi zamestnávateľom a pracujúcim je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce alebo štátnozamestnanecký pomer podľa zákona č. 55/2017 400/2009 Z. z., ale zamestnávateľ nespĺnil oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa § 231 zákona č. 461/2003 Z. z., a to do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa § 231 zákona č. 461/2003 Z. z. na prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak táto kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty na prihlásenie do tohto registra,
- zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. zamestnáva pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti,.

- zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte zamestnávateľa pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti.

Nelegálnym zamestnávaním nie je, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom (napr. SZČO) vykonáva prácu jeho príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, za podmienky, že tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel:

- je dôchodkovo poistený alebo
- je poberateľom dôchodku alebo
- je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

Zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania spočíva v tom, že:

- fyzická osoba nesmie vykonávať nelegálnu prácu,
- právnická a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní,
- fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3 zákona č. 82/2005 Z. z..

Nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie **kontrolujú:**

- inšpektoráty práce podľa zákona č. 125/2006 Z. z., Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a
- úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa zákona č. 5/2004 Z. z..

Kontrola a pokuty

Kontrolované fyzické osoby, podnikatelia a právnické osoby **sú povinné kontrolným orgánom poskytovať príslušné údaje a informácie.** (§ 5 ods. 3, 4 a 5 zákona č. 82/2005 Z. z.).

Zamestnávateľovi, u ktorého dôjde k odhaleniu nelegálneho zamestnávania, **musí** byť uložená pokuta, **od 2 000 do 200 000 €**, pokiaľ nelegálne zamestnáva jednu osobu a vo výške **5 000 – 200 000 €**, pokiaľ nelegálne zamestnáva dve a viac osôb. (§ 19 ods. 2 zákon č. 125/2006 Z. z. a § 68a ods. 1 písm. b) zákon č. 5/2004 Z. z.).

Zamestnancovi, ktorý vykonáva nelegálnu prácu, **môže** byť uložená pokuta vo výške **331 €** (§ 7 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z.),

Osobitné sankcie – dodatočné platby - ustanovuje (§ 7a zákona č. 82/2005 Z. z.) za nelegálne zamestnávanie štátneho príslušníka štátu, ktorý nie je členom Európskej únie, u fyzickej osoby, podnikateľa alebo u právnickej osoby, ak sa tento príslušník iného štátu zdržiava na území Slovenska v rozpore so zákonom č. 480/2002 Z. z. a zákonom č. 404/2011 Z. z.

Zodpovednosť za zaplatenie dodatočných platieb môže prejsť aj na iné osoby - dodávateľov, ktorí sa podieľali na predmetnej dodávke tovaru, práce, služby (§ 7b zákona č. 82/2005 Z. z.).

Okrem pokuty za nelegálne zamestnávanie hrozia aj **d ďalšie sankcie:**

- vylúčenie z verejného obstarávania,
- neposkytnutie verejných dotácií,
- neposkytnutie finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej únie – z ESF a pod.

V nadväznosti, na vyššie uvedené sankcie za nelegálne zamestnávanie a nelegálnu prácu, sú veľmi významnou možnou sankciou pre TK a to **strata spôsobilosti prijímateľa verejných prostriedkov**. Športová organizácia stráca spôsobilosť prijímateľa (o. i. ustanovení), ak prestane spĺňať podmienky podľa § 66, ods. 3, § 67 ods. 2., (pozor na požiadavku písmena, „ a.“) Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

§ 102 Prechodné ustanovenie

V súlade § 102 ods. 4 Zákona o športe, športové kluby, v ktorých športovci do 31. decembra 2015 vykonávajú šport spôsobom, ktorý spĺňa znaky závislej práce, upravujú svoje zmluvné vzťahy so športovcami v súlade s týmto zákonom do 31. decembra 2018. Po uplynutí tejto lehoty sa zmluva medzi športovcom a športovým klubom vykonávajúcim šport spôsobom, ktorý spĺňa znaky závislej práce bude považovať za zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu podľa tohto zákona.

Vznik právnych vzťahov a nároky a práva z nich vyplývajúce, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, sa spravujú podľa doterajších predpisov (§ 102 ods. 5 Zákona o športe).

Poznámka: novela zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, priniesla od r. 2018 nasledovné zmeny, napr.:

- zamestnávateľ, ktorému bola v minulosti uložená pokuta za oneskorené prihlásenie zamestnanca do Sociálnej poisťovne, môže podať žiadosť o výmaz z verejne dostupného zoznamu zamestnávateľov, ktorí porušili zákaz nelegálneho zamestnávania. Podmienkou je, že oneskorenie nebolo dlhšie ako 7 dní a zároveň v tejto lehote nebola zahájená kontrola nelegálneho zamestnávania,
- vylúčenie zodpovednosti nelegálneho zamestnávania pri vnútroštátnej dodávke práce, t. z., že dodávka od inej firmy dodaná prostredníctvom nelegálne zamestnaného pracovníka, nezaväzuje odberateľa takejto služby, k spoluzodpovednosti za nelegálne zamestnávanie.

Legislatíva:

- Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 351/2015 Z. z. o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov sa nachádza (.PDF)

Absolvované školenia, organizované HKŠ a tematické moduly:

December/2018, Banská Bystrica

- Ústavné právo
- Základy finančného manažmentu/cestovné náhrady
- GDPR (ochrana osobných údajov)

Jún/2019, Zvolen

- Antidoping a disciplinárne riadenie
- Verejné obstarávanie
- HKŠ – výročné správy

September/2019, Kežmarok

- Nelegálna práca
- Dobrovoľníctvo
- Procesné riadenie

Materiály z jednotlivých školení, sú dostupné na: minedu.sk/skolenia-kontrolorov/

25.9.2019

Ing. Juraj Valentýni, kontrolór STZ